

IVN & KNNV Oost Achterhoek

Secretariaat; Henk Wiggers - Tel. 06-20120995
De Savornin Lohmanstraat 12 - 7103 GW Winterswijk
secretaris@ivn-oostachterhoek.nl
secretaris@oost-achterhoek.knnv.nl

Jaarverslag 2023

In dit eerste gezamenlijke Jaarverslag legt het bestuur & de werkgroep coördinatoren van het IVN & KNNV Oost-Achterhoek verantwoording af over de ontwikkelingen en gebeurtenissen die in het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden.

Onderstaand gaan we puntsgewijs in op wat er in 2023 is gebeurd.

Bestuur.

De “groene” agenda komt steeds steviger in beeld in onze samenleving en dus ook als onderdeel van de politieke agenda. Belangengroeperingen verbinden zich aan de verschillende agendapunten en zoeken omstanders die mogelijk kunnen helpen om de gestelde doelen te bereiken. Hoe stellen wij ons op als groene verenigingen in deze discussie? Welke koers varen wij in dit krachtenveld?

Als je het jaarverslag van 2023 leest, zie je hoeveel tijd en energie wij stoppen in al onze activiteiten. Wij willen mensen in een groene leefomgeving graag goed informeren.

Ons bestaan ontlenen wij aan onze educatieve taak.

Hierin spelen KNNV en IVN een belangrijke rol. Samen voelen we ons compleet in onze groene omgeving. KNNV op microniveau en IVN op macroniveau. Gezien alle prachtige activiteiten, denk ik dat we trots mogen terugkijken op onze doelstellingen die we in dit jaar samen vorm hebben gegeven. Elk jaar doen we een beroep op de vele vrijwilligers die nodig zijn om al onze activiteiten uit te voeren.

Zorgen zijn er helaas soms ook. Omtrent financiën bijvoorbeeld, de subsidies vanuit de overheid zijn gekort. De mensen waar we steeds een beroep op doen, worden ouder en we hebben dringend behoefte aan jonge vrijwilligers.

We kunnen echter samen heel trots zijn op datgene wat we afgelopen jaar hebben gedaan. Daarom lees ik met veel genoegen en gepaste trots ons jaarverslag. Ik hoop u ook! Op naar een mooie lente.

Januari 2024, Sjef Lommen
Voorzitter IVN & KNNV

De Bestuurssamenstelling is als volgt;

- Sjf Lommen Tel. 06-12343561	Voorzitter voorzitter@ivn-oostachterhoek.nl
- Angela Tiggeloven Tel. 06-20481937	Vice Voorzitter angelatiggeloven@gmail.com
- Henk Wiggers Tel. 06-20120995	Secretaris secretaris@ivn-oostachterhoek.nl
- Ron Krabben Tel. 0544-372612	Penningmeester & Ledenadministrateur penningmeester@ivn-oostachterhoek.nl
- André Hendriks Tel. 06--16437732	Lid namens het IVN a.hendriks85@hotmail.com
- Anke Hollink Tel. 0545-291109	Lid namens het IVN & Vertrouwenspersoon johnenankehollink@hetnet.nl
- Casper van Dijk Tel. 06-27276613	Lid namens de KNNV caspervandijk71@gmail.com
- Kay ten Barge Tel. 0545-473690	Lid namens het IVN kaytenbarge@gmail.com
- Ed Grotenhuis Tel. 0543-520714	Lid namens de KNNV edenirene4645@gmail.com
- Thea Croese Tel. 06-14063024	Lid namens de KNNV theacroese@focker.eu

Leden.

Per 31 december 2023 had de KNNV totaal 120 leden waarvan 11 Huisgenootleden en 1 Erelid.
De jaarlijkse contributie is € 31,00 en huisgenootleden betalen € 10,00.
De 8 Donateurs betalen minimaal € 26,00.

Per 31 december 2023 had het IVN 209 leden waarvan 15 Huisgenootleden en 2 Ereleden en 12 Gastleden. Met de 25 Landelijke leden komen we op een totaal van 246 leden.
De jaarlijkse contributie is € 28,00 en huisgenootleden betalen € 14,00.
De 8 Donateurs betalen minimaal € 15,00.
Januari 2024, Ron Krabben.

Beleef de natuur

De Jaarverslagen van de werkgroepen over 2023.

Werkgroep Verenigingsbladen (Coördinatoren Ed Grotenhuis & Frans Bomer).

De Gentiaan en Gagea van augustus waren de laatste 2 afzonderlijke bladen. Door het samenvoegen van de afdelingsbladen was een nieuwe naam voor de gezamenlijke periodiek nodig. De keuze viel op De Groenling en in december verscheen het eerste nummer. Frans Bomer was de eindredacteur, met Marco Boekelder als zijn rechterhand. De vaste medewerkers waren dit jaar Els van Dijk en Auke Hoekstra.

De redactie is uitgebreid met Ed Grotenhuis, die vanuit de KNNV zijn bijdragen heeft geleverd. Ook dit jaar was er voldoende kopij om lezenswaardige periodieken te verzorgen.

De Gagea,

De uitgaven van de Gagea in januari, april en augustus is gecoördineerd door Ed Grotenhuis. De bezorging van de Gagea in en rond Aalten werd gedaan door Mereke de Ruiten en in Groenlo door Alice Meijeringh. De bezorging in en rond Lichtenvoorde is gedaan door Ron Krabben. In het dorp Winterswijk werd de bezorging gedaan door Jopie Schreurs, Bella Welleman en Rudie Esselink en in het buitengebied door Marije Vink-Van Weperen, Rody Schröder en Henny Esselink. Ed Grotenhuis verzorgde de postverzending en Marije Vink-Van Weperen de digitale verzending.

De Gentiaan,

De distributie van de Gentiaan in april en augustus werd coördineerde door Thea Kleine Punte. De bezorging in Aalten en omstreken werd door Gerrit Heusinkveld gedaan, in Beltrum door Monique Molendijk en in Eibergen door Leo Janssen en Gertrude en Frans Bomer. In Groenlo deed Jetty Rodenburg de bezorging en in Lichtenvoorde en kerkdorpen werd alles door Laurens Wildenburg gedaan. Per april deed Thea Kleine Punte ook de bezorging in Rekken, voorheen kregen de leden in Rekken De Gentiaan per post. In Neede deden Tonny Klein Breteler en Anke en John Hollink de bezorging en in het dorp Winterswijk werd het door Jopie Schreurs gedaan. In het buitengebied door Henk Wiggers. Henk Wiggers zorgde ook voor de postverzending. De digitale verzending werd verzorgd door Frans Bomer.

De Groenling,

Per december hadden we de eerste gezamenlijke uitgave onder de naam De Groenling. Thea Kleine Punte coördineerde ook hiervoor de distributie. Voor de bezorging konden we ook gebruikmaken van de mensen die voorheen de Gagea van de KNNV verzorgden en dat gaf ons de mogelijkheid om in enkele plaatsen een betere verdeling te maken. In de omgeving rond Aalten werd de bezorging gedaan door Mereke de Ruiten en Gerrit Heusinkveld heeft de adressen in het dorp Aalten voor zijn rekening genomen. In Beltrum, Eibergen en Rekken bleef de bezorging ongewijzigd. Groenlo is in 2 helften verdeeld, Jetty Rodenburg en Alice Meijeringh hebben ieder een helft gedaan. De bezorging in het dorp Lichtenvoorde is gedaan door Ron Krabben en in de omliggende kerkdorpen door Laurens Wildenburg. In Neede is de bezorging ook ongewijzigd. De grootste aanpassing is in Winterswijk geweest. In het dorp Winterswijk zijn nu 3 bezorgers, tw Jopie Schreurs, Bella Welleman en Rudie Esselink en Rody Schröder, Mario Bekke, Henny Esselink en Henk Wiggers namen het buitengebied voor hun rekening. Henk Wiggers verzorgde ook de postverzending en Frans Bomer de digitale verzending. Januari 2024, Frans Bomer.

Werkgroep Landschapsbeheer (Coördinator Martin Peterkamp).

De werkgroep landschapsbeheer IVN-OA is afgelopen jaar ook weer uiterst actief geweest. We waren op verschillende plaatsen in de natuur in actie. Naast het onderhouden van een mooi Geologisch Natuurpad op de Needse berg, in april en in september, waren we ook volop in beweging om de wilgen van de Gemeente Berkelland bij te houden. Dit betekent in de zomer het knippen van zogenaamde waterloten en verkeers-hinderende overhangende takken bij zo rond de 1100 wilgen die er in deze uitgebreide gemeente langs de openbare wegen staan. In de periode van half september tot half maart werden de wilgen (ongeveer 600) volledig gesnoeid. Het verschil in aantal (zomer- en winter snoei) wilgen ontstaat doordat 's zomers alle wilgen worden geknipt en in de winterperiode geldt de snoei : in het buitengebied eens per 2 jaar en in de kom Eibergen elk jaar!

Ook mochten we weer voor Staats Bos Beheer (SBB) mee werken om de natte heidevelden van Natuurgebied Needse Achterveld berken en dennen vrij te houden. We werkten er met een wisselend aantal (gemiddeld 10 personen per keer) op de woensdag middagen in augustus, september en begin oktober. Ook is er nog een beperkt aantal vrijwillig behulpzaam op Natuurpark de Kronenkamp te Neede, meestal 1x per maand.

De inzet van de vrijwilligers, momenteel staan er 27 op de lijst, is telkens weer geweldig. Met veel plezier en enthousiasme zijn we vele zaterdag ochtenden en woensdag middagen in de weer.

Na telkens anderhalf uur werken houden we een koffie/thee pauze met een heerlijke plak koek. Waarna we nog een uur aan de slag gaan. Naast een bescheiden vergoeding vanuit de Gemeente en/of van SBB rest ons een geweldige voldoening want op deze manier kunnen we ons Achterhoekse landschap op zinvolle wijze mede onderhouden.

Op een rij:

Voor SBB:	63 deelnemers inzet x 7 dagen x 2,5 uur = 1102,5 uur.
Onderhoud Geopad Neede:	12 deelnemers inzet x 2 dagen x 3 uur = 72 uur.
Zomersnoei:	49 deelnemers inzet x 4 dagen x 2,5/3 uur = 514 uur.
Wintersnoei: okt t/m dec.	151 deelnemers inzet x 12 dagen x 2,5/3 uur = 4756,5 uur.
Totaal:	275 deelnemers werkten gezamenlijk: 6445 uur in de natuur.

Alle vrijwilligers Landschapsbeheer IVN-OA hartelijk dank voor jullie geweldige inzet.

Januari 2024, Martin Peterkamp.

Werkgroep Natuurbeheer (Coördinator Hermien Toebes).

De werkgroep is met een wisselende samenstelling 10 keer bij elkaar geweest.

Een vaste groep mensen die er iedere keer is, aangevuld met mensen die eenmalig mee doen of mensen die dit jaar diverse keren zijn geweest en wel interesse hebben om hier mee door te gaan.

Veld Steenoven Woold 14 mensen (voor particulier).

Brandkolk Droppersweg Woold 9 mensen. Niet klaar gekomen.

Heb het zelf met Paul en Joke de eigenaresse afgemaakt een week later. (Voor particulier).

Steengroeve 17 personen en 2 kinderen. (Voor Staatsbosbeheer).

Besselink Schans .Erg slecht weer. 12 mensen. Gelukkig heeft Carl de buurman ons in het terrein geholpen met een tractor. (Voor particulier).

Vosseveldseweg kotten educatie terrein 12 personen. Na afloop heeft Meneer Berenschot ons een mini excursie gegeven over dit terrein. (Voor stichting educatie).

Geldersch landschap hijinkhoekweg Woold 2 dagen 9 personen en 12 personen.

De Haarman Anita stichting 18 personen.

Aardewerk de stegge Kotten voor educatie centrum (van particulier) 10 personen.
Scheurvorenweg Meddo (voor particulier) 19 personen waarvan 4 om half 12 stopten.
Dit jaar konden we weer genieten van de overheerlijke soep gemaakt door Jopie. De kar is door vrijwilligers (Luud Overkamp, Rudi Esselink, Gerard Klomp) naar onze plek gebracht. Ook heb ik 3 keer gereedschap in de auto meegenomen omdat we niet zoveel nodig hadden en het een halve werkdag zou worden. Onze dank gaat uit naar de chauffeurs want wat zijn we zonder gereedschap. De weersomstandigheden waren dit jaar vaak slecht. Veel en vaak regen slecht op 2 dagen een totale droge dag. Dat is de reden dan we kortere werkdagen gemaakt hebben.
Ook dank voor de P.R die Casper voor ons deed. Mede daardoor hebben we nog meer mensen kunnen laten kennis maken met het werken in/voor de natuur rond Winterswijk. We kunnen terugzien op een prachtig seizoen met enthousiaste mensen die hart voor de natuur hebben.

Aandachtspunten zijn.

Een hele dag is te lang vooral in de koude wintermaanden. Voor velen van ons is 3 uur werken dan genoeg. Jongeren gaan vaak met de middag weg omdat zij andere verplichtingen hebben. We moeten blijven investeren in ons materiaal. Ook afscheid durven nemen van materiaal dat versleten is en tijdig vervangen. Het werken met goed gereedschap is een must.
De catering wordt erg gewaardeerd en dat zijn ook vooral de momenten dat mensen contacten met elkaar maken. Fijn dat Jopie zo lekker soep kan/wil maken. Hier moeten we mee doorgaan.
Januari 2024, Hermien Toebes.

Werkgroep Natuurbelevings app (Coördinator Robert Schadd).

De activiteiten van de werkgroep in 2023 hebben zich vooral toegespitst op het ondersteunen van de ontwikkeling van de nieuwe IVN Natuur app als vervanging van de inmiddels oude IVN Routes app. Daarnaast heb ik 2 NGO eindopdrachten ondersteund, die routes wilden ontwikkelen voor de toen nog IVN Routes app. Van 1 van deze NGO eindopdrachten staan nu 3 fietstochten in de nieuwe IVN Natuur app onder IVN Oost Achterhoek. Naar aanleiding van deze ondersteuning is Pieter Dorrestein lid geworden van deze werkgroep en bestaat deze nu uit 2 personen. Begin 2023 ontving ik zijdelings een bericht van IVN hoofdkantoor, dat de IVN Routes app niet meer ondersteund zou worden in 2023 en dat er gewerkt werd aan een nieuwe app, die in april live zou gaan. De routes zelf waren al gemigreerd naar deze nieuwe app, echter zonder de teksten, afbeeldingen en informatiepunten. Deze moesten handmatig door de afdelingen in de nieuwe app worden toegevoegd. Na een paar mailwisselingen met de verantwoordelijke projectmanager in Amsterdam hebben Pieter en ik actie meegewerkt aan het testen van deze nieuwe app en verliep de samenwerking met dit project over het algemeen goed.

Mijn aanvankelijke zorg, was ook, dat de NGO eindopdrachten last zouden gaan krijgen van dit project gezien de streefdatum van live-gang in april. Al snel bleek april niet haalbaar en schoof de live-gang van de IVN Natuur app steeds verder op in het jaar en vond deze uiteindelijk eind november plaats. Het bleek ook, dat dit project nauw samenhangt met de introductie van de nieuwe IVN web omgeving. Tenslotte was de ambitie van dit project, dat de nieuwe app naadloos de oude zou vervangen, zodat de reeds bestaande IVN Routes app gebruikers zouden mee-migreren naar de nieuwe app. De IVN Natuur app bevat echter niet alleen de wandelingen, fiets- en kanotochten en meerdaagse trektochten uit de IVN Routes app, maar nu ook alle andere IVN activiteiten zoals: Wandelingen met gids – Excursies – Lezingen – Natuuronderhoud – Evenementen - Etc.
Voor zover de IVN vereniging deze op hun websites publiceren. Dit is een belangrijke verbetering ten opzicht van de oude IVN Routes app.

Omdat deze IVN Natuur app juist ook toegankelijk moet zijn voor niet-IVN leden, moeten ook IVN leden een apart account aanmaken voor deze app (met mail adres en wachtwoord)
Januari 2024, Robert Schadd.

Werkgroep Natuurkiekers (Coördinatoren Lisette Platjouw & Ellen van den Adel).

In 2023 heeft de werkgroep 'Natuurkiekers' een mooi fotojaar gehad. We hebben 8 fotosafari's gehad en 1 kennisavond op 29 juni waar Ria Groot Zevert ons vertelde over het gebruik van oude lenzen. Dit heeft meerdere Natuurkiekers geïnspireerd om op zoek te gaan naar oude lenzen op de zolder en hiermee te gaan werken.

Het programma van de fotosafari's in 2023 was als volgt:

- 18 februari: 'Winterse ochtendgloren' - Landgoed Hagenbeek
- 18 maart: 'Sfeerbeelden in het veen' - het Wooldse Veen
- 29 april: 'Vochtige Coulissen' - het Aaltense Goor
- 20 mei: 'Heideland en Fladderaars' - het Needse Achterveld
- 3 juni: 'Bloemrijk weiland' - Grevengracht bij Beltrum
- 2 september: 'Zoemers en Bloeiërs' - het Meddose Veen
- 7 oktober: 'Herfst in het bos' - het Assinkbos Haaksbergen
- 11 november: 'Grazers bij zonsondergang' - Landgoed Ampsen Lochem

Telkens hadden we een mooie opkomst van tussen 8 en 12 deelnemers. Er begon zich een vaste kern te vormen van enthousiaste fotografen die samen op pad gingen om foto's te maken van wat ons ter plekke inspireerde. We deelden kennis over fotograferen en over de natuur. Lange wandelingen werden het niet met de Natuurkiekers, want soms was één plek genoeg om met elkaar languit in het gras de mooiste vlinders of bloemen te fotograferen. Ook hebben we een start gemaakt met het vullen van de Natuurkiekers beeldbank die we delen met de Natuurkiekers van IVN Alphen aan den Rijn.

De beeldbank is toegankelijk voor onze redacteurs, die de foto's rechtenvrij kunnen gebruiken voor publicaties ten behoeve van IVN en KNNV Oost-Achterhoek.

Januari 2024, Ellen van den Adel.

Werkgroep NGO (Coördinator Henk Wiggers).

Midden 2023 hebben 19 cursisten de NGO met een eindopdracht afgerond. De deelnemers kwamen niet alleen uit ons eigen afdelingsgebied, maar ook uit buur IVN afdelingen.

Tijdens de NGO wordt elke twee weken een nieuw onderwerp behandeld, de dinsdagavond theorie en de zaterdag daarna wordt datzelfde onderwerp in de praktijk verder uitgediept. De docenten waren "gewone" deskundigen en vrijwilligers uit de IVN Oost-Achterhoek gelederen.

Sommigen cursisten ontdekten tijdens de cursus dat het gidsen niet echt iets voor ze is.

Voor de IVN-afdeling een uitkomst, want de meeste niet-gidsen zijn intussen doorgestroomd naar een van de andere IVN-werkgroepen.

Ook ontstond tijdens de NGO een nieuwe werkgroep in de Oost Achterhoek: de Natuurkiekers. Deze werkgroep organiseert zgn. Fotosafari's in fotogenieke natuurgebieden en is voor alle leden van het IVN & KNNV toegankelijk.

Wanneer alles volgens planning blijft lopen starten we in januari 2025 weer met een volgende NGO.
Januari 2024, Henk Wiggers

Werkgroep Paddenstoelen (Coördinator Ed Grotenhuis).

De corona is overwonnen. Hij woedt nog steeds, maar de vaccinaties beperken de uitwerking. Daarom konden de meeste activiteiten gewoon doorgaan of er niets aan de hand was. Het was een hel afwisselend jaar. Het voorjaar (mei-juni) waren bijzonder droog. Maar juli en augustus waren weer nat, tot spijt van de vakantiegangers. En dat was te merken aan de vele paddenstoelen die toen al te zien waren. September en begin oktober waren weer droog, maar half oktober tot eind van het jaar leek wel één regenbui. 2023 werd daardoor het natste jaar ooit gemeten. Er was daardoor veel te zien.

Met dank aan Obsidentify* e.d. opzoek apps; Een aantal mensen hadden deze app op mobiel en konden daardoor ook zelfstandig zoeken. Kwamen bij twijfel of om gewoon even te laten zien bij de excursieleider. Doordat het opzoeken sneller gaat, moet er minder lang gewacht worden, loopt de excursie soepeler en wordt er meer gezien. De deelnemers vonden het zeer plezierig nu zelf meer bij het opzoeken betrokken te raken.

Er zijn dit jaar vijf excursies gehouden:

1.	1 oktober:	Landgoed Gossink Henxel	13 deelnemers	44 soorten
2.	14 oktober:	Loohuisbos Aalten	21 deelnemers	43 soorten
3.	28 oktober:	Leemputten Haak en Hoek	16 deelnemers	73 soorten
4.	4 november:	Droppersweg Woold	3 deelnemers	27 soorten
5.	11 november:	Landgoed Kotmans in Miste	14 deelnemers	36 soorten

Gemiddeld aantal deelnemers: 14. Totaal aantal soorten: 127 (vorig jaar 115)

Vreemd genoeg was er dit jaar alweer geen animo voor de determinatieavonden Door de vele regen waren er dit jaar veel paddenstoelen, maar viel de opkomst soms tegen als er slecht weer voorspeld was. Corona is nog niet weg; we proberen daar rekening mee te houden. Daarom is het aantal deelnemers bij de Leemputtenexcursie op de smalle dijkes beperkt gehouden..

Excursies:

1 oktober 2023: Landgoed Gossink Henxel. Deelnemers: 13 Waargenomen soorten: 44.

Gewone aardappelbovist	Witte bultzwam*	Oesterzwam
Dennenvlamhoed*	Platte tonderzwam	Gezoneerde stekelzwam
Scherpe kamrussula	Roestbruin breeksteeltje*	Gestreept nestzwammetje*
Geelwitte russula	Oranje dwergmycena*	Purperode franjehoed*
Bruine bekerzwam	Regenboogrussula	Dikrandtonderzwam
Stevige braakrussula	Zwartpurperen russula	Gewoon elfenschermpje
Elfenbankje	Gewone zwavelkop	Roodbruine slanke amaniet*
Doolhofzwam	Gewone heksenboleet	Melksteelmycena*
Eekhoortjesbrood	Dwerginktzwam	Roodbruine schijnridderzwam
Berkenboleet	Waiertje	Narcisridderzwam*
Rechte koraalzwam*	Breedplaatstreephoed*	Roestbruine kogelzwam*
Vosrode weerschijnzwam*	Gewone hertenzwam	Grofplaatrussla
Fopzwam	Stinkparasolzwam*	Stobbezwanmetje
Witsteelfranjehoed*	Plooiervoetstuijzwam*	Echte tonderzwam*
Gekraagde aardster	Amethistzwam	(Rode koolzwam)

14 oktober 2023: Loohuisbos bij Aalten. Deelnemers:21.Waargenomen soorten: 43.

Gewone zwavel kop	Platte tonderzwam	Roestbruine kogelzwam*
Breeksteeltje spp.	Witwollige dennenzwam*	Gewone aardappelbovist
Berijpte russula*	Hertenzwam	Viltsteelfranjehoed*
Witsteelfranjehoed*	Kastanjeboleet	Papierzwammetje
Scherpe kamrussula	Rodekoolzwam (Amethistzwam)	Breedplaatstreephoed*
Panteramaniet	Gele stekelkorstzwam*	Gele korstzwam*
Helmmycena	Meniezwammetje	Gewone krulzoom
Geelwitte russula	Roodbruine slanke amaniet	Kaneelkleurige melkzwam*
Roodsteelfluweelboleet	Bleekgele mycena*	Melksteelmycena*
Sponszwam	Kleverig koraalzwammetje	Berkenzwam
Zwavelzwam	Dikrandtonderzwam	Echte tonderzwam
Groene schelpzwam(L)	Waaiertje	Bruine bundelzwam*
Broze russula	Klein hoorntje	Witte amaniet
Eikenbladzwam	Regenboogrussula	

Kruipend mycelium L (Zoek op met Google en kijk dan bij de foto's van Weert en Natuur Herfst 2018. Paddenstoelentijd deel 2: Myxomyceten).

28 oktober 2023: Leemputten bij Haak en Hoek. Deelnemers: 16.Waargenomen soorten: 72.

Stevige braakrussula	Broze russula	Wilgenrussula*
Geelwitte russula	Gele berkenrussula	Roestvlekkenzwam
Baardige melkzwam	Rimpelende melkzwam	Peenrode melkzwam*
Groene anijstrechtterzwam	Kleinsporige trechterzwam*	Eikenbladzwammetje
Vliegenschwam	Parelamaniet	Witte knolamaniet
Kleine stinkzwam (div)	Dikgerande tonderzwam	Platte tonderzwam
Roze stinkzwam (div)	===	Gewone hertenzwam
Grote stinkzwam	Tweekleurige vaalhoed	Oranje aderzwam*
Parelstuifzwam	Botercollybia	Gewoon elfenbankje
Plooiervoetstuifzwam	Gewoon elfenschermpje	Doolhofzwam
Goudvliesbundelzwam	Asgrauwe koraalzwam	Geschubde inktzwam
Kaneelkleurige melkzwam	Grijze mycena	Puntig kaalkopje*
Gewone zwavelkop	Scherpe collybia*	Bleke franjehoed*
Purperen gordijnzwam*	Berkenzwam	Slijmerige blekerik*
===	Nevelzwam	Vlokkige vezelkop*
Donkerbruine gordijnzwam*	Grauwe vlekplaat	Gazonvlekplaat
Narcisridderzwam (Z)	Okerwitte ridderzwam*	Berkenridderzwam
Melksteelmycena	Gele trilzwam	Gewone krulzoom
Eekhoortjesbrood	Populierenboleet	Berkenboleet
Fluweelboleet	Gewone aardappelbovist	Witte kluiwzwam
Oranjerode korstzwam	Amethistzwam/Rodekoolzwam	Fopzwam
Stoffige bundelzwam	Grijze buisjeszwam	Blauwe kaaszwam
Knolparasolzwam	Grote parasolzwam	Stobbezammetje
Vaalpaarse ridderzwam	Wit oorzwammetje	Helmmycena
Zweminktwam		

4 november 2023: Droppersweg Woold. Deelnemers: 3 (slechte weer) Waargenomen soorten: 27.

Narcisridderzwam (Z)	Gele knolamaniet	Weidekringzwam
Melksteelmycena	Streepsteelmycena	Gewone fopzwam
Eikenbladzwammetje	Echte honingzwam	Tweekleurige vaalhoed
Parelstuijzwam	Plooivoetstuijzwam	Gele ringboleet
Paarse schijnridderzwam	Grofplaatrussula	Geelwitte russula
Geribbelde trechterzwam	Gele korstzwam	Witte knolamaniet
Gewoon elfenbankje	Scherpe schelpzwam	Gewone aardappelbovist
Dennenvlamhoed	Valse kopergroenzwam	Gewone zwavelkop
Witsteelfranjehoed	Gladde kogelzwam	Witte bultzwam

11 november 2023: Landgoed Kotmans Miste Deelnemers: 14 Waargenomen soorten: 32.

Pijpknotszwam	Bruine satijnzwam	Gewone zwavelkop
Linzeknotsje	Bleekgele mycena	Gele korstzwam
Draadknotszwam	Geweizwammetje	Valse kopergroenzwam
Wit oorzwammetje	Plooivoetstuijzwam	Parelstuijzwam
Paarsharttrechttertje	Zwerminktzwam	Gewoon elfenbankje
Gazonvlekplaat	Okergele korrelhoed	Zwartwordende wasplaat
Gewoon elfenschermpje	Roodbruine schijnridderzwam	Tweekleurige vaalhoed
Populiermelkzwam	Zwartpurperen russula	Zandpadvezelkop
Berkenboleet	Gewone heksenboleet	Weidekringzwam
Gewone fopzwam	Vaalpaarse schijnridderzwam	Geschubde inktzwam
Witte kluijzwam	Kleinsporige trechterzwam	Witte bultzwam
Bleekgele mycena	Gele korstzwam	

Determinatieavonden.

Slechts één determinatieavond gehouden (10 oktober 2023). Bij de overige geen aanmeldingen. Dit najaar was er zeer veel regen, ook op de determinatie avonden. Is er nog belangstelling voor? Gedetermineerd werden:

Groene schelpzwam	Roodbruine botercollybia	Grijze mycena
Knotsvoettrechterzwam	Zandpadvezelkop	Bruine satijnzwam
Valse kopergroenzwam	Grauwe vlekplaat	Bittere kaaszwam
Kastanjeboleet	Groene berkenrussula	

Januari 2024, Ed Grotenhuis.

Werkgroep Thema-avonden (Coördinator Judith Kuppens).

De werkgroep Themabijeenkomsten bestond in 2023 uit de volgende 6 personen: Lies Jacobs, Annet Elburg en Ton Reerink. Geert op de Laak en Rob van Bruchem kwamen er in 2023 bij, evenals Judith Kuppens. Zij heeft in januari 2024 Lies als coördinator mogen vervangen. Als werkgroep hebben we dit jaar 3 x fysiek vergaderd.

De avonden werden redelijk goed bezocht, echter de tweede avond in Neede viel tegen qua opkomst. En dat was jammer, want het was een boeiend onderwerp.

De onderwerpen waren heel divers en actueel. Dat werd ook gewaardeerd door de bezoekers.

Maand	Onderwerp	Plaats	Lid	Geen lid
Februari	Vleermuizen Spreker Kevin Collins	Eibergen	15	21
Maart	Wilde bijen Spreker Pieter van Breugel	Winterswijk	20	17
April	Bomen en klimaat Spreker Dirk van de Brink	Neede	21	8
Mei	Voedselbos Spreker Dyon Temming	Aalten	30	12
September	Geologie en landschap in de gem. Winterswijk Spreker Maarten van den Bosch	Winterswijk	9	18
Oktober	Reptielen en amfibieën Spreker Jan Stronks	Neede	5	4
November	Korstmossen Spreker Henk-Jan van de Kolk	Winterswijk	13	10
December	Waterbeheer in het stroomgebied van de Berkel Spreker Karel Hesselink	Eibergen	23	7

Januari 2024, Judith Kuppens.

Werkgroep Veldbiologie & Planten (Coördinator Thea Croese).

Veldbiologie:

Er zijn 18 veldbiologische excursies geweest in 2023 en over het algemeen waren de excursies goed bezocht met gemiddeld 6 a 10 personen (Bad Bentheim 2 p.), De Paddestoelexcursies waren meestal goed bezocht met 15 personen, tenzij het hard regende. De Geologische fietsexcursie was eerst uitgesteld, maar is later toch doorgegaan. Er zijn er twee niet doorgegaan waarvan die op 3 sept vanwege blessure van de excursieleider. En de Kraanvogelexcursie in Duitsland op de 29e Okt is uiteindelijk ook niet doorgegaan.

De publicatie van flyers in de krant voor de excursies werd uitstekend verzorgd door Casper, die er mooie aanstekelijke stukjes van wist te maken. Dit heeft er zeker aan toe bijgedragen, dat er deelnemers uit de regio en soms van veel verder (van mensen, die op een camping stonden).

Hieronder een overzicht van de excursies in 2023.

Jan	zo	22	Bomen herkennen aan de winterknoppen. Assinkbos/ Lankheet Eibergen
Mrt	za	4	mossenexcursie. Omg. Winterswijk
Mrt	za	25	Geologische fietsexcursie. Omg. Winterswijk
Mrt	zo	26	Voorjaarsflora Bad Bentheim
April	za	1	Geologische excursie Lochemse berg. Barchem
April	za	8	Libellenexcursie; Op zoek naar de bruine winterjuffer Omg. Winterswijk
April	ma	10	Voorjaarsflora langs de Slinge. Winterswijk
April	za	1	Geologische excursie Lochemse berg Barchem
April	za	15	Vroege Vogelexcursie Ellewickerveld/Zwillbrock
April	Za	29	Planten van het Aarninkbos. Woold
Mei	zo	21	Vroege Vogelexcursie Schippersbeek. Woold
Juni	za	17	Vlinderexcursie Beerninkhoek. Ratum
Juli	za	8	Insectenwereld rondom de beek Ratum
Sept	zo	3	Heide op de Sallandse Heuvelrug Haarle

Sept	za	23	Paddestoelen-excursie Gossink. Henxel
Okt	za	7	Paddestoelen-excursie Loohuisbos Aalten
Okt	za	28	Paddestoelen-excursie Leemputten bij Haak en Hoek
Nov	za	4	Paddestoelen-excursie landgoed Tenkink Ratum

Planten:

Ook afgelopen jaar organiseerde de gezamenlijk IVN/KNNV-plantenwerkgroep bestaande uit Els van Dijk, Thea Croese (coördinator), Ton Reerink, Louis Jan v.d. Berg, Fred Bos en Jan Dirk Focker weer plantenexcursies voor IVN- en KNNV-leden. Dit was alweer het zevende jaar van deze succesvolle samenwerking! Doel is meer kennis over planten te krijgen. Daarnaast willen we meer te weten komen over waarom planten nu juist op een bepaalde plek groeien en kijken we naar de samenhang in het landschap. Naast de excursies is er soms ook gelegenheid te determineren onder andere in de zogenaamde 'werkstee' bij KNNV-er Fred Bos in Winterswijk.

De excursies hadden de volgende bestemmingen.

za	11 -3	Voorjaarsbossen Hackfort, Hertenbos
zo	2-4	Voorjaarsflora; Bosjes Ahaus
zo	4-6	Hagenbeek (Barchem)
zo	11-6	Heischrale graslanden met orchideeën ten NO v Lievelede
Vr,za,zo	30-6 t/m 2-7	Govelin (Duitsland) 3-daagse excursie in het kleinschalige landschap, met accent op Roggelelie
za	15-7	Aardewerk de Stegge; Rondleiding, determineren en inventariseren
zo	10-9	Korenburgerveen (niet doorgegaan)
zo	15-10	Baumberge (Steverdal, Sandsteinmuseum, NO bij Haviksbeek)

De excursies werden meestal goed bezocht (aantal deelnemers 6 tot 15), behoudens de meerdaagse excursie naar Govelin (2 deelnemers) en die naar Baumberge (geen deelnemers). Waarschijnlijk was er geen animo voor deze Duitse excursies, vanwege de onbekendheid van het gebied. Omdat het toch prachtige gebieden zijn programmeren we ze toch opnieuw in 2024 en hopen met extra bekendheid eraan te geven dat er dan meer deelnemers komen.

De Wilde Plantencursus wordt in 2024 opnieuw georganiseerd.

Er was in Juli sprake van een planten-publieks-excursie op de open dag van van der Lugt Stichting, maar deze stichting heeft het evenement afgelast om organisatorische redenen. Wellicht doen we volgend jaar nog excursie op hun terrein indien zij hier om om verzoeken.

Januari 2024, Thea Croese

Werkgroep Vleermuizen (Coördinator Wilko Poortman).

De werkgroep bestaat uit de volgende leden: Arie Kornegoor, Kevin Collins, Kay te Barge, Erika Ordeman, Anke Hollink, Thijs te Brake, Casper van Dijk, Hillie van de Peppel, Judith Kuppens, Andrea van de Werf, Pieter Dorrenstein, Suzan van Nieuwkoop, Gilbert Somsen en Wilko Poortman.

De gidsen maken ook deel uit van de Stichting vleermuizendorp Neede (SVN) Zij verzorgen rondleidingen tijdens de veld(camping) excursies en gaan met de aanwezigen op zoek naar vleermuizen met behulp van de bat-detector. SVN heeft een nieuw DB. Kevin Collins voorzitter, Wilko Poortman secretaris en Casper van Dijk penningmeester. Daarnaast zijn Arie Wormgoor, Erika Ordeman, Kay ten Barge en Anke Hollink lid.

2023 was een druk jaar. In totaal 22 excursies en een paar lezingen. Daarnaast hebben de NEM tellingen plaats gevonden.

Dit rondjes rijden en de geluiden digitaal vastleggen vast nog te doen, maar de tellingen interpreteren was een helse klus. Deze tellingen en interpretaties blijven we komend jaar ook doen. Ook het project kerkzoldertellingen vordert gestaag. Komend jaar zullen we de nodige kerkzolders gaan bezoeken. Het maken van de batdetectoren zit ook in een eindstadium. Komende excursies zullen we ze gaan inzetten.

Het aantal excursies gaan we met een paar uitbreiden. De campings die we al heel lang bezoeken zullen hetzelfde blijven. Op camping Marveld gaan we er een paar toevoegen op hun verzoek en ook Brouwersnös zullen we vaker bezoeken. Daarnaast staat camping De Twwe Bruggen nu ook op onze lijst met 4 excursies. Ook gaan we op korte termijn contact zoeken met plaatselijke VVV's.

Conclusie: De werkgroep vleermuizen heeft een productief jaar achter de rug.

- 4-1-2023 Wandeling werkgroepvleermuizen
- 8-2-2023 Lezingvleermuizen door Kevin bij NMA
- 27-2-2023 Kasten controle Marveld
- 2-3-2023 Overleg SVDN DB
- 8-3-2023 Avond solderen batdetectoren school
- 8-4-2023 Camping Marveld Groenlo
- 19-4-2023 Lezing Noordijk vrouwenclub
- 2-5-2023 Solderen batdetectoren
- 3-5-2023 Lolotte Neede
- 16-5-2023 Solderen batdetectoren
- 19-5-2023 Lolotte
- 20-5-2023 Camping Marveld
- 24-5-2023 Checken vleermuiskasten
- 27-5-2023 Tamaring Ruurlo
- 27-5-2023 Camping Marveld
- 28-5-2023 Twee Bruggen Winterswijk
- 30-5-2023 Solderen batdetectoren
- 3-6-2023 Kruidenhof Eibergen
- 14-6-2023 Solderen batdetectoren
- 15-6-2023 Checken vleermuiskasten
- 16-6-2023 Tamaring
- 27-6-2023 Melding checken vleermuisoverlast Winterswijk
- 8-7-2023 Checken vleermuiskasten
- 11-7-2023 Interview Omroep Gelderland
- 12-7-2023 Twee Bruggen
- 15-7-2023 Tamaring
- 18-7-2023 Solderen batdetectoren
- 26-7-2023 Twee Bruggen
- 2-8-2023 Checken vleermuiskasten
- 6-8-2023 Hof van Moeder Aarde Neede
- 9-8-2023 Twee Bruggen
- 12-8-2023 Checken vleermuiskasten
- 16-8-2023 Lolotte
- 19-8-2023 Tamaring
- 24-8-2023 Interview Radio 5
- 25-8-2023 Brouwersnös Groenlo
- 28-8-2023 Checken vleermuiskasten

7-9-2023 Checken vleermuiskasten
14-9-2023 Vergadering SVDN Neede
16-9-2023 Voorlichting zoldertellingen en bezoek kerkzolder Neede
19-9-2023 Checken vleermuiskasten
4-10-2023 Praothuusken Aalten
5-1--2023 Marveld
10-10-2023 Marveld
12-10-2023 Interpreteren NEM tellingen
15-10-2023 Marveld
21-10-2023 lezing Dennekamp Gelselaar
22-10-2023 Marveld
12-12-2023 overleg bestuur SVDN

Januari 2024, Wilko Poortman

Werkgroep Wandelingen (Coördinator André Hendriks).

15 januari: Doorstapwandeling Noorddijk-Neede 40 personen
Februari: Geen wandeling
19 maart: Rekkens Markepad Rekken 40 personen
16 april: Ontluikend voorjaar Harreveld 16 personen
21 mei: Wandeling rond Vennevertlo Winterswijk 12 personen
18 juni: Natuurontwikkelingsgebied-biodiversiteit in vochtig hooiland Barchem 4 personen
16 juli: Lindenarboretum Winterwijk-Corle 20 personen
17 september: Besselinkschans Lichtenvoorde 6 personen.
15 oktober: Cultuur en natuurhistorische wandeling Winterswijk-Woold 19 personen
19 november: Zoek de grens Winterswijk-Kotten 10 personen.
17 december: Winterwandeling Groenlo 12 personen
Met dank aan alle gidsen.
Januari 2024, André Hendriks.

Beleef de natuur

